

АГРАРНА ТЪРГОВИЯ НА БЪЛГАРИЯ 2024 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Основни външнотърговски индикатори.....	2
2.	Структура на аграрната търговия на България по страни.....	3
2.1.	Износ	4
2.2.	Внос	5
3.	Структура на аграрната търговия на България по продукти	7
3.1.	Износ	7
3.2.	Внос	9

Забележка:

1. Данните на Националния статистически институт за 2024 г. са предварителни.
2. Аграрната търговия включва продуктите от 1-ва до 24-та глава на Комбинираната номенклатура.

1. Основни външнотърговски индикатори

По предварителни данни, през 2024 г. аграрният стокообмен на България възлиза на 13 433,7 млн. евро, което представлява намаление с 5% на годишна база. Селскостопанският отрасъл формира 14,5% от целия стокообмен на страната за годината, в т. ч. 15,6% от общия износ и 13,5% от общия внос. В сравнение с предходната година, относителният дял на отрасъла от общия експорт се свива с 2,3 процентни пункта, докато този от общия импорт нараства с 1 пункт.

Аграрна търговия на България (хил. евро)

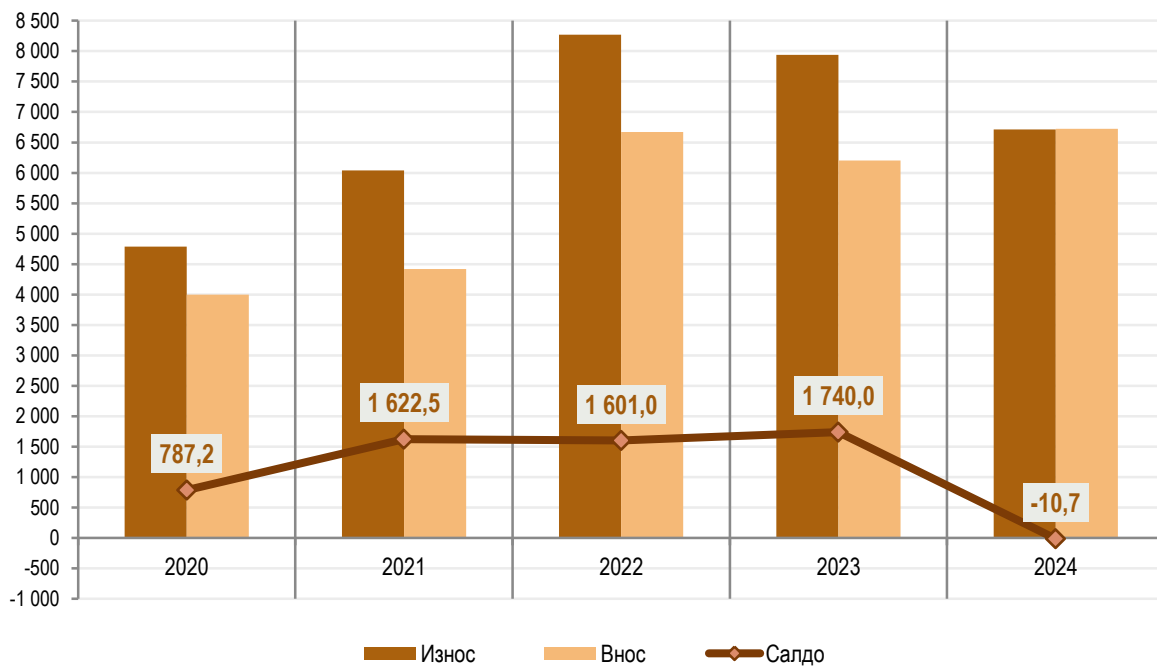
	2020	2021	2022	2023	2024	Изм. 2024/2023	
						хил. евро	%
Общ износ	28 008 224	34 988 310	47 508 105	44 433 089	43 104 821	-1 328 268	-3,0%
Аграрен износ	4 786 078	6 041 007	8 269 919	7 941 112	6 711 527	-1 229 585	-15,5%
Дял на аграрния отрасъл от общия износ	17,1%	17,3%	17,4%	17,9%	15,6%	-	-
Общ внос	30 742 530	39 237 873	55 174 920	49 632 653	49 761 827	129 174	0,3%
Аграрен внос	3 998 838	4 418 463	6 668 879	6 201 079	6 722 216	521 137	8,4%
Дял на аграрния отрасъл от общия внос	13,0%	11,2%	12,1%	12,5%	13,5%	-	-
Общо външнотърговско салдо	-2 734 306	-4 249 563	-7 666 815	-5 199 564	-6 657 006	-1 457 442	28,0%
Салдо в аграрната търговия	787 240	1 622 544	1 601 040	1 740 033	-10 689	-1 750 722	-100,6%
Общ стокообмен	58 750 754	74 226 183	102 683 025	94 065 742	92 866 648	-1 199 094	-1,3%
Аграрен стокообмен	8 784 916	10 459 470	14 938 798	14 142 191	13 433 743	-708 448	-5,0%
Дял на аграрния отрасъл от общия стокообмен	15,0%	14,1%	14,5%	15,0%	14,5%	-	-

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

След достигнатото рекордно високо ниво през 2022 г. (свързано до голяма степен с необичайно високата инфлация в глобален мащаб след започване на войната в Украйна), през последните две години износът на селскостопански стоки бележи понижение, като все пак остава по-висок в сравнение с периода до 2021 г.

През 2024 г. аграрният износ възлиза на 6 711,5 млн. евро - с 1 229,6 млн. евро или 15,5% по-малко на годишна база, главно вследствие на спад на стойността на реализираните зърнени и маслодайни култури и на производни продукти като слънчогледово масло, кюспета и други остатъци, използвани за храна на животни. По-ниският експорт на тези продукти се дължи на сравнително слабата реколта `2024 при част от зърнените и маслодайните култури (при слънчогледа, царевичата и рапицата - за втора поредна година), в повечето случаи в съчетание с понижение на средните експортни цени. Същевременно аграрният импорт нараства с 521,1 млн. евро или 8,4% спрямо предходната година, до 6 722,2 млн. евро, като при много от водещите продукти се наблюдава увеличение както на обемите, така и на средните цени. Така, през 2024 г. се формира отрицателно салдо в рамките на отрасъла в размер на 10,7 млн. евро, при положителен външнотърговски баланс от 1 740 млн. евро за 2023 г.

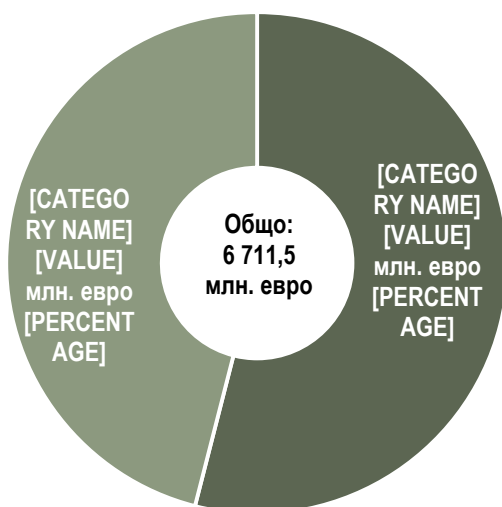
Аграрна търговия на България (млн. евро)

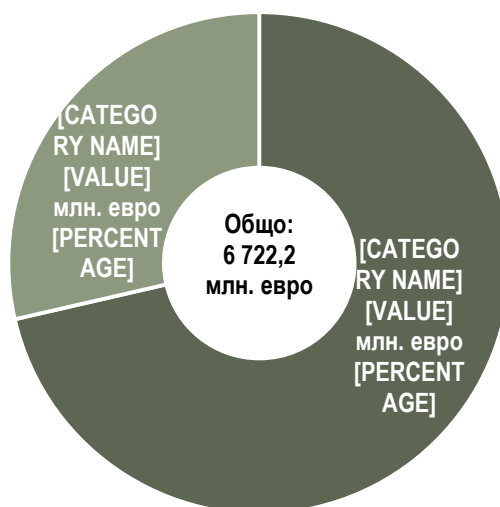
2. Структура на аграрната търговия на България по страни

И през 2024 г. основен партньор в търговията на България със селскостопански стоки остава Европейският съюз. Стокообменът със страните от Съюза през годината представлява 54,0% от общия аграрен износ на страната и 71,4% от общия аграрен внос, при съответно 52,6% и 72,0% през предходната година.

Износ на аграрни стоки през 2024 г.

Внос на аграрни стоки през 2024 г.

2.1. Износ

Най-значителен дял в износа на селскостопански стоки от България през 2024 г. заемат съседните Гърция (11,4%), Румъния (10,3%) и Турция (9,5%). Сред водещите дестинации също са Германия и Алжир, следвани от Испания, Нидерландия, Италия и Франция.

Общата стойност на изпращанията за ЕС се свива с 13,3% спрямо 2023 г., основно вследствие на по-слабата реализация на слънчоглед, пшеница, слънчогледово масло, захар и птиче месо. Налице е намаление на стойностите при повечето от значимите партньори в рамките на Съюза - в границите от 6,8% (Франция) до 51,4% (Испания). Сериозно нарастване бележи експортът за Белгия (+43,2%), а по-слабо – този за Унгария (+5,1%), Румъния (+3,6%) и Полша (+2,6%).

Износът за трети страни също се понижава - със 17,9%, като се отчита значително по-ниска стойност на пратките на пшеница, царевица, слънчоглед, слънчогледово масло, кюспета и други твърди остатъци, получени при извличането на растителни масла. Прави впечатление чувствителният спад на експорта за Китай (-69%) и Индонезия (-77,2%). Намалява и реализацията на селскостопански продукти в Алжир (-11,4%), Египет (-10,9%) и САЩ (-7,1%). От друга страна, реализацията в Турция отбелязва ръст от 25,5% на годишна база (главно в резултат на няколкократно увеличение на стойността на насоченото за там какаово масло), а този за Обединеното кралство – с 8,11%.

Износ на селскостопански стоки по страни (хил. евро)

	2022	2023	2024	Дял в общия аграрен износ (2024)	Изм. 2024/2023	
					хил. евро	%
ОБЩО, в т. ч.:	8 269 919	7 941 112	6 711 527	100,0%	-1 229 585	-15,5%
ЕС-27 - общо, в т.ч.:	4 952 482	4 179 727	3 623 299	54,0%	-556 428	-13,3%
Гърция	1 003 727	855 590	764 068	11,4%	-91 523	-10,7%
Румъния	813 946	669 176	693 409	10,3%	24 234	3,6%
Германия	476 626	468 007	426 265	6,4%	-41 742	-8,9%
Испания	616 227	565 037	274 328	4,1%	-290 709	-51,4%
Нидерландия	398 557	289 373	229 723	3,4%	-59 650	-20,6%
Италия	395 915	292 816	223 899	3,3%	-68 917	-23,5%
Франция	333 333	224 718	209 409	3,1%	-15 309	-6,8%
Полша	203 751	191 185	196 166	2,9%	4 981	2,6%
Белгия	140 621	83 973	120 274	1,8%	36 301	43,2%
Чехия	55 721	73 598	73 705	1,1%	106	0,1%
Унгария	84 052	69 996	73 577	1,1%	3 581	5,1%
Други	430 007	396 257	338 477	5,0%	-57 780	-14,6%
Трети страни - общо, в т.ч.:	3 317 436	3 761 385	3 088 226	46,0%	-673 159	-17,9%
Турция	346 887	507 603	637 217	9,5%	129 613	25,5%
Алжир	456 666	456 942	404 977	6,0%	-51 965	-11,4%
Обединено кралство	198 080	172 405	186 387	2,8%	13 982	8,11%
САЩ	182 175	176 892	164 246	2,4%	-12 646	-7,1%

	2022	2023	2024	Дял в общия аграрен износ (2024)	Изм. 2024/2023	
					хил. евро	%
Китай	247 710	480 339	148 668	2,2%	-331 671	-69,0%
Мароко	37 787	132 217	134 623	2,0%	2 406	1,8%
Ирак	140 547	99 383	127 677	1,9%	28 294	28,5%
Египет	94 939	134 939	120 190	1,8%	-14 748	-10,9%
Тайланд	7 508	97 219	96 713	1,4%	-505	-0,5%
Южна Африка	181 956	97 469	84 779	1,3%	-12 690	-13,0%
Сърбия	72 443	82 030	83 915	1,3%	1 886	2,3%
Косово	34 171	40 977	58 822	0,9%	17 845	43,5%
Индонезия	63 383	249 510	56 975	0,8%	-192 535	-77,2%
Саудитска Арабия	25 275	21 591	49 824	0,7%	28 234	130,8%
Северна Македония	60 859	50 520	48 435	0,7%	-2 085	-4,1%
Други	1 167 049	961 350	684 777	10,2%	-276 573	-28,8%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

2.2. Внос

Водещи доставчици на селскостопански стоки на българския пазар през 2024 г. са Румъния, Германия и Гърция (представляващи съответно 13,1%, 9,6% и 9,2% от целия аграрен внос). Сравнително голям е и вносът от Украйна, Полша, Нидерландия, Турция и др.

Стойността на селскостопанския внос от ЕС нараства със 7,5% спрямо предходната година. Най-голям принос за това имат пратките на слънчоглед, цигари, шоколадови изделия, слънчогледово масло и какаово масло. По отношение на слънчогледа и слънчогледовото масло се отчита сериозно увеличение на количествата, а за останалите продукти – предимно по-високи цени по вноса. При почти всички основни партньори от Съюза се наблюдава повишение на вноса, вариращо от 2,2% (Чехия) до 17,8% (Австрия). Намаляват пристиганията от Дания (-1,7%), Франция (-6,0%), Ирландия (-7,2%) и Италия (-11,4%).

Общият импорт от трети страни е с 10,6% над нивото от предходната година, като най-сериозно нараства вносната стойност на продуктите слънчогледово масло, кафе, какао и какаова маса. Сред по-важните доставчици извън ЕС, ръст бележи импортът от Украйна (+8,5%), Турция (+11,7%), Сърбия (+18,8%), Обединеното кралство (+31,5%) и Молдова (+41,9%), а намаление – този от Кот д'Ивоар (-15,2%) и Китай (-36,5%).

Внос на селскостопански стоки по страни (хил. евро)

	2022	2023	2024	Дял в общия аграрен внос (2024)	Изм. 2024/2023	
					хил. евро	%
ОБЩО, в т. ч.:	6 668 879	6 201 079	6 722 216	100,0%	521 137	8,4%
ЕС-27 - общо, в т.ч.:	4 186 839	4 463 401	4 799 857	71,4%	336 457	7,5%
Румъния	875 101	796 588	883 338	13,1%	86 750	10,9%

	2022	2023	2024	Дял в общия аграрен внос (2024)	Изм. 2024/2023	
					хил. евро	%
Германия	546 207	584 919	643 393	9,6%	58 474	10,0%
Гърция	530 169	543 793	618 418	9,2%	74 626	13,7%
Полша	378 135	401 888	440 435	6,6%	38 547	9,6%
Нидерландия	321 940	353 611	390 075	5,8%	36 464	10,3%
Италия	320 584	369 570	327 505	4,9%	-42 065	-11,4%
Испания	217 332	284 675	301 049	4,5%	16 375	5,8%
Унгария	231 492	258 078	268 415	4,0%	10 337	4,0%
Белгия	124 319	174 266	198 783	3,0%	24 517	14,1%
Франция	157 603	170 504	160 326	2,4%	-10 178	-6,0%
Австрия	112 640	106 244	125 135	1,9%	18 891	17,8%
Чехия	91 755	101 803	104 058	1,5%	2 255	2,2%
Дания	53 625	64 904	63 774	0,9%	-1 130	-1,7%
Литва	40 822	48 355	49 998	0,7%	1 643	3,4%
Словакия	29 015	46 134	49 810	0,7%	3 675	8,0%
Ирландия	39 501	46 863	43 483	0,6%	-3 380	-7,2%
Други	116 599	111 205	131 863	2,0%	20 658	18,6%
Трети страни - общо, в т.ч.:	2 482 040	1 737 678	1 922 359	28,6%	184 680	10,6%
Украйна	1 106 199	434 344	471 068	7,0%	36 724	8,5%
Турция	278 876	344 773	385 026	5,7%	40 253	11,7%
Сърбия	151 897	141 555	168 218	2,5%	26 662	18,8%
Молдова	121 489	70 234	99 668	1,5%	29 434	41,9%
Обединено кралство	48 072	57 828	76 042	1,1%	18 214	31,5%
Китай	202 132	113 606	72 145	1,1%	-41 461	-36,5%
Бразилия	54 223	36 720	64 218	1,0%	27 498	74,9%
Кот д' Ивоар	39 898	75 414	63 925	1,0%	-11 489	-15,2%
Северна Македония	43 562	43 690	44 173	0,7%	483	1,1%
САЩ	27 589	33 102	40 935	0,6%	7 833	23,7%
Виетнам	28 590	25 990	37 881	0,6%	11 891	45,8%
Еквадор	27 926	25 287	35 944	0,5%	10 657	42,1%
Египет	26 752	18 451	23 785	0,4%	5 334	29,0%
Канада	11 911	12 112	20 294	0,3%	8 182	67,6%
Гана	2 568	3 248	19 270	0,3%	16 022	493,2%
Индия	19 147	16 649	19 182	0,3%	2 533	15,2%
Индонезия	12 639	16 489	17 505	0,3%	1 015	6,2%
Други	312 923	304 573	319 038	4,7%	14 465	4,7%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

3. Структура на аграрната търговия на България по продукти

3.1. Износ

Водеща група продукти в структурата на аграрния експорт през 2024 г. остават житните растения, макар техният дял в общата стойност на реализираните извън страната селскостопански стоки да намалява от 26,9% през 2023 г. на 22,1%. На второ място се нарежда групата на мазнините от растителен или животински произход с 9,5%, следвани от какаовите продукти (8,9%), които изместват маслодайните семена и плодове (8,6%, при 10,6% за предходната година). Сравнително голям е и износът на остатъци от хранителната промишленост и храни за животни; хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения; мляко и млечни продукти; меса и карантии; разни хранителни продукти, използвани в хранително-вкусовата промишленост; тютюневи изделия и безалкохолни и алкохолни напитки.

Аграрен износ на България по групи продукти

Код по КН		2023		2024		Изм. 2024/2023 %
		хил. евро	дял от общия аграрен износ %	хил. евро	дял от общия аграрен износ %	
	Общо аграрни стоки, в т. ч.:	7 941 112	100%	6 711 527	100,0%	-15,5%
1	Живи животни	210 974	2,7%	195 108	2,9%	-7,5%
2	Меса и карантии, годни за консумация	285 962	3,6%	247 892	3,7%	-13,3%
3	Риби и ракообразни, мекотели и други водни безгръбначни	50 942	0,6%	41 689	0,6%	-18,2%
4	Мляко и млечни продукти; птичи яйца; естествен мед; продукти от животински произход, годни за консумация, неупоменати другаде	278 712	3,5%	252 051	3,8%	-9,6%
5	Други продукти от животински произход, неупоменати другаде	21 459	0,3%	22 747	0,3%	6,0%
6	Живи растения и цветарски продукти	7 396	0,1%	7 063	0,1%	-4,5%
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки, годни за консумация	170 197	2,1%	129 528	1,9%	-23,9%
8	Плодове, годни за консумация; цитрусови или пъпешови кори	155 513	2,0%	159 210	2,4%	2,4%
9	Кафе, чай, мате и подправки	113 275	1,4%	145 926	2,2%	28,8%
10	Житни растения	2 135 773	26,9%	1 486 452	22,1%	-30,4%
11	Мелничарски продукти; малц; скорбяла и нишесте; инулин; пшеничен глутен	82 101	1,0%	73 276	1,1%	-10,7%
12	Маслодайни семена и плодове; семена за посев и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	842 643	10,6%	574 693	8,6%	-31,8%
13	Естествени лакове, клейове, смоли и други растителни сокове и екстракти	3 066	0,0%	3 607	0,1%	17,6%
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменати, нито включени другаде	521	0,0%	1 181	0,0%	126,7%
15	Мазнини и масла от животински или растителен произход; обработени мазнини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	880 390	11,1%	638 109	9,5%	-27,5%
16	Продукти от месо, риби или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	133 328	1,7%	130 281	1,9%	-2,3%

Код по КН		2023		2024		Изм. 2024/2023 %
		хил. евро	дял от общия аграрен износ %	хил. евро	дял от общия аграрен износ %	
17	Захар и захарни изделия	291 204	3,7%	192 588	2,9%	-33,9%
18	Какао и продукти от какао	404 096	5,1%	600 190	8,9%	48,5%
19	Хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко; тестени сладкарски изделия	424 603	5,3%	448 570	6,7%	5,6%
20	Хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други части от растения	202 492	2,5%	198 764	3,0%	-1,8%
21	Разни видове хранителни продукти	214 900	2,7%	232 132	3,5%	8,0%
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	245 966	3,1%	230 770	3,4%	-6,2%
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; приготвени храни за животни	555 481	7,0%	467 358	7,0%	-15,9%
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	230 120	2,9%	232 345	3,5%	1,0%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

Намалението на общия експорт на селскостопански стоки през 2024 г. е свързано най-вече със значителния спад при пшеницата (с 491,9 млн. евро или 31,4%), слънчогледовото масло (с 247,6 млн. евро или 31,0%), слънчогледа (с 226,6 млн. евро или 32,6%) и царевицата (със 169,5 млн. евро или 48%). Съществено по-малка е и стойността на изнесените кюспета и други твърди остатъци (със 76,6 млн. евро или 30,0%), птиче месо (с 62,2 млн. евро или 29,8%), захар (с 36,0 млн. евро или 22,7%) и едър рогат добитък (със 17,1 млн. евро или 9,5%). Този спад само частично е компенсиран от нарастване на износа на някои други продукти като какаово масло, шоколадови изделия, ечемик, хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти, препарати, използвани за храна на животни, кафе и др.

Водещи продукти в аграрния износ от България

	2023		2024		Изм. 2024/2023	
	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество	Стойност
Пшеница и смес от пшеница и ръж	6 422 378	1 564 501	4 979 214	1 072 641	-22,5%	-31,4%
Слънчогледово масло, памучно масло или масло от шафранка	783 361	798 608	572 010	550 972	-27,0%	-31,0%
Семена от слънчоглед, дори натрошени	874 490	695 191	576 135	468 542	-34,1%	-32,6%
Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти	105 285	367 468	111 349	390 615	5,8%	6,3%
Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	53 256	289 607	54 167	333 231	1,7%	15,1%
Препарати от видовете, използвани за храна на животни	137 427	213 152	151 714	224 713	10,4%	5,4%
Хранителни продукти, неупоменати, нито включени другаде	43 493	189 355	46 784	207 264	7,6%	9,5%

	2023		2024		Изм. 2024/2023	
	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество	Стойност
Царевица	1 364 853	353 248	889 013	183 703	-34,9%	-48,0%
Кюспета и други твърди остатъци	843 159	254 847	656 475	178 271	-22,1%	-30,0%
Масло, мазнина и течно масло от какао	7 011	34 371	10 671	171 847	52,2%	400,0%
Живи животни от рода на едрия рогат добитък	43 666	179 166	35 520	162 096	-18,7%	-9,5%
Ечемик	525 295	110 044	859 082	156 873	63,5%	42,6%
Птиче месо	34 384	209 059	31 515	146 841	-8,3%	-29,8%
Захари, включително лактоза, малтоза, глюкоза и фруктоза	192 586	158 442	179 792	122 410	-6,6%	-22,7%
Кафе, дори печено или декофеинизирано; черупки и люспи от кафе; заместители на кафе	13 683	91 095	17 328	120 748	26,6%	32,6%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

3.2. Внос

През 2024 г. се наблюдава относително запазване на структурата на вноса на селскостопански стоки спрямо тази от предходната година. На първо място остава групата Меса и карантии, годни за консумация с 9,5% дял от общия аграрен внос (при 10,4% през 2023 г.). Следват групите Мазнини и масла от животински или растителен произход (8,7%); Маслодайни семена и плодове (8,5%) и Какаови продукти (8,5%), при които се отчита известно увеличение на относителната тежест в сравнение с 2023 г. Съществена е и стойността на внесените безалкохолни и алкохолни напитки и оцет; тютюн и обработени заместители на тютюна; мляко и млечни продукти; хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения; плодове и хранителни продукти, използвани в хранително-вкусовата промишленост.

Аграрен внос в България по групи продукти

Код по КН		2023		2024		Изм. 2024/2023 %
		хил. евро	дял от общия аграрен внос %	хил. евро	дял от общия аграрен внос %	
	Общо аграрни стоки, в т. ч.:	6 201 079	100%	6 722 216	100%	8,4%
1	Живи животни	38 935	0,6%	15 697	0,2%	-59,7%
2	Меса и карантии, годни за консумация	643 741	10,4%	639 543	9,5%	-0,7%
3	Риби и ракообразни, мекотели и други водни безгръбначни	128 179	2,1%	135 544	2,0%	5,7%
4	Мляко и млечни продукти; птичи яйца; естествен мед; продукти от животински произход, годни за консумация, неупоменати другаде	413 118	6,7%	454 167	6,8%	9,9%
5	Други продукти от животински произход, неупоменати другаде	27 629	0,4%	25 299	0,4%	-8,4%
6	Живи растения и цветарски продукти	45 290	0,7%	37 121	0,6%	-18,0%

Код по КН		2023		2024		Изм. 2024/2023 %
		хил. евро	дял от общия аграрен внос %	хил. евро	дял от общия аграрен внос %	
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки, годни за консумация	298 979	4,8%	296 631	4,4%	-0,8%
8	Плодове, годни за консумация; цитрусови или пъпешови кори	350 908	5,7%	384 312	5,7%	9,5%
9	Кафе, чай, мате и подправки	184 758	3,0%	243 338	3,6%	31,7%
10	Житни растения	159 988	2,6%	139 049	2,1%	-13,1%
11	Мелничарски продукти; малц; скорбяла и нишесте; инулин; пшеничен глутен	35 818	0,6%	38 940	0,6%	8,7%
12	Маслодайни семена и плодове; семена за посев и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	475 734	7,7%	569 322	8,5%	19,7%
13	Естествени лакове, клейове, смоли и други растителни сокове и екстракти	16 806	0,3%	15 586	0,2%	-7,3%
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменати, нито включени другаде	2 021	0,0%	5 967	0,1%	195,2%
15	Мазнини и масла от животински или растителен произход; обработени мазнини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	491 579	7,9%	582 270	8,7%	18,4%
16	Продукти от месо, риби или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	109 870	1,8%	122 052	1,8%	11,1%
17	Захар и захарни изделия	249 971	4,0%	222 602	3,3%	-10,9%
18	Какао и продукти от какао	419 635	6,8%	568 096	8,5%	35,4%
19	Хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко; тестени сладкарски изделия	368 511	5,9%	411 850	6,1%	11,8%
20	Хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други части от растения	220 826	3,6%	238 461	3,5%	8,0%
21	Разни видове хранителни продукти	374 054	6,0%	380 870	5,7%	1,8%
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	465 233	7,5%	494 849	7,4%	6,4%
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; приготвени храни за животни	255 301	4,1%	224 820	3,3%	-11,9%
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	424 197	6,8%	475 828	7,1%	12,2%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.

Сравнението с предходната 2023 г. сочи значителен ръст на вноса на слънчогледово масло (със 110,8 млн. евро или 48,2%), включващ основно сурово слънчогледово масло от Украйна. Сред останалите водещи продукти в аграрния внос, по-чувствително повишение на годишна база бележи стойността на доставките на кафе (+36,8%), какао (+33,6%), тютюневи изделия (+27,7%), сирена и извара (+17,2%), шоколадови изделия (+16,8%), слънчоглед (+16,3%) и хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти (+12,5%). При шоколадовите продукти, какаото и тютюневите изделия увеличението се дължи главно на по-високите цени по вноса, независимо че доставените обеми остават без съществена промяна или дори спадат. Чувствително нарастват и средните цени при доставките на кафе и сирена. Намалява вносът на захар (-14,6%) и свинско месо (-5,2%).

Водещи продукти в аграрния внос в България

	2023		2024		Изм. 2024/2023	
	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество (тона)	Стойност (хил. евро)	Количество	Стойност
Семена от слънчоглед, дори натрошени	656 768	357 109	732 390	415 332	11,5%	16,3%
Свинско месо	126 995	374 459	126 772	354 900	-0,2%	-5,2%
Слънчогледово масло, памучно масло или масло от шафранка	257 783	229 838	378 792	340 610	46,9%	48,2%
Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	46 948	260 494	46 888	304 360	-0,1%	16,8%
Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти	77 357	252 700	86 154	284 394	11,4%	12,5%
Пури (включително тези с отрязани краища), пурети и цигари от тютюн или от заместители на тютюна	16 571	219 547	17 013	280 384	2,7%	27,7%
Кафе, дори печено или декофеинизирано; черупки и люспи от кафе; заместители на кафе	34 073	159 306	40 469	217 880	18,8%	36,8%
Води, включително минералните води и газираните води, с прибавка на захар или други подсладителни или ароматизирани, и други безалкохолни напитки	221 069	176 092	259 685	205 476	17,5%	16,7%
Хранителни продукти, неупоменати, нито включени другаде	28 777	203 650	30 152	203 196	4,8%	-0,2%
Сирена и извара	37 586	160 186	41 637	187 693	10,8%	17,2%
Етилов алкохол	25 132	169 709	25 488	172 731	1,4%	1,8%
Птиче месо	103 223	162 131	102 501	171 683	-0,7%	5,9%
Захар от захарна тръстика или от цвекло и химически чиста захароза, в твърдо състояние	233 885	176 222	231 257	150 421	-1,1%	-14,6%
Препарати от видовете, използвани за храна на животни	98 547	139 431	102 553	138 635	4,1%	-0,6%
Какао на зърна, цели или натрошени, сурови или печени	37 451	91 135	34 828	121 780	-7,0%	33,6%

Източник: НСИ. Изчисления – МЗХ.